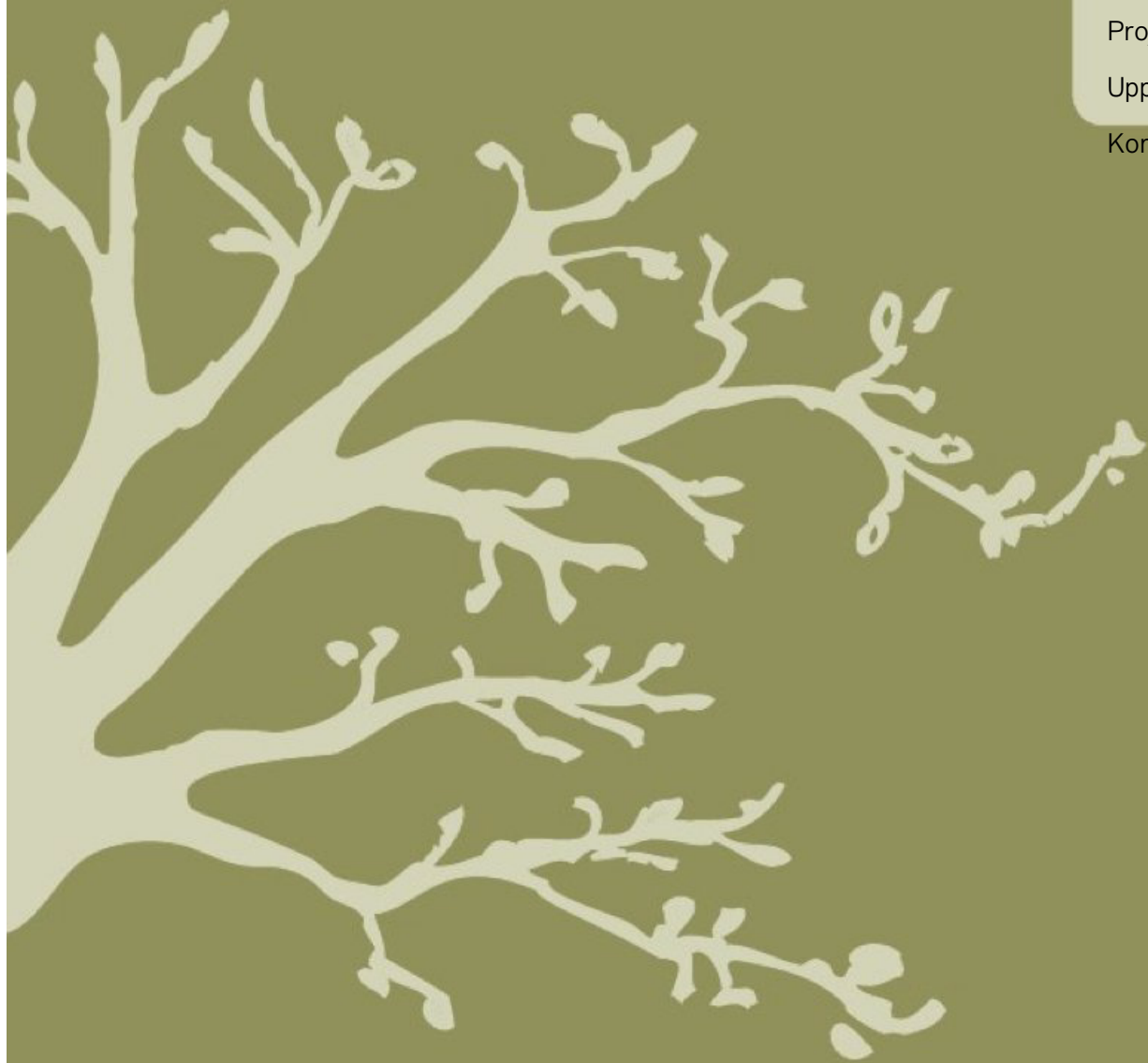

Version 1.00

Projekt 7577

Upprättad 2025-04-28

Korrektur 2025-05-02

PM – Artskyddsutredning
lummer, Branäs syd, Torsby
kommun

PM artskyddsutredning lummer

Sammanfattning

Artskyddsutredningen är framtagen i samband med detaljplanen för Branäs syd, Torsby kommun. I ett tidigt arbete har det bland annat identifierats flera lokaler med revlummer, som är en skyddad art, varför ytterligare studier krävs för att säkerställa att projektet inte bryter mot Artskyddsförordningen.

Planområdet består av en del av Klarälvens dalgång med produktionsskog av barr. I området finns flera olika successionsstadier av skog, allt från slutavverkningsbart till nyligen avverkat. Planområdets habitatsammansättning skiljer sig inte procentuellt från kringliggande mark, och därmed kommer en exploatering inte att leda till förlust av någon naturtyp som inte förekommer i närområdet. Den gröna infrastrukturen bibehålls trots en exploatering av området.

I området förekommer revlummer, och närområdet runt planområdet har förutsättningarna för tillväxt av arten. I närområdet har flera utspridda lokaler påträffats vid fältbesök. Arten kommer inte att påverkas negativt vare sig regionalt eller lokalt av en exploatering.

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND.....	4
1.1	ARBETSSÄTT.....	4
1.2	UNDERLAGSMATERIAL	5
1.3	ARTSKYDDsutredning.....	5
2	OM OMRÅDET	5
2.1	BESKRIVNING AV OMRÅDET	5
2.2	LANDSKAPET	6
3	ARTER, LIVSMILJÖER OCH EFFEKTER	7
3.1	NATURTYPER.....	7
3.2	GRÖN INFRASTRUKTUR	7
3.3	ARTER.....	7
3.3.1	Revlummer <i>Lycopodium annotinum</i>	7
3.4	ANALYS AV LIVSMILJÖER OCH NATURTYPER	9
4	SLUTSATS OCH FÖRSLAG	9
5	LITTERATURFÖRTECKNING	9

1 Bakgrund

PM:et är föranlett av en pågående planprocess där den skyddade arten revlummer har påträffats inom planområdet. För att förekomma frågan om behovet av dispensansökan, genomförs en artskyddsutredning.

Figur 1 Redogörelse för processen där en eventuell artskyddsutredning kan bli aktuell. Ett alternativ till en sådan kan vara att anpassningar av projektet görs (t.ex. att vissa delområden utesluts) så att arten/arterna i fråga inte påverkas.

I Figur 1 illustreras hur flödet för ett projekt kan se ut. Fynd av skyddade arter eller värdefulla livsmiljöer medför inte alltid att en artskyddsutredning behöver göras. Kan en anpassning av projektet ske så att arten inte påverkas, t.ex. genom att delområden utesluts, kommer inte Artskyddsförordningen att beröras.

Artskyddsutredningen syftar till att utreda och bedöma om den planerade verksamheten eller åtgärden kan genomföras utan att den står i strid med Artskyddsförordningen. För att kunna besvara frågorna säkert och väl underbyggt genomlyses arternas utbredning och förekomst liksom deras rörelsemönster och landskapets förutsättningar för att hysa arten.

När man skaffat sig en tydlig bild av arternas och livsmiljöernas förekomst i området kan projektets påverkan bedömas. Om skyddade arter riskerar att dödas, skadas eller störas kan ett förbud bli aktuellt, likaså om livsmiljöerna förlorar sin kontinuerliga ekologiska funktion för arterna. Risk för förbud kan undvikas genom att planera skadelindrings- och skyddsåtgärder.

1.1 Arbetssätt

Arbetet har att bestått i att:

- Sammanställa befintligt material från
 - Tidigare inventeringar
 - Kända artfynd
 - Marktäkningsdata
 - Känslig natur (data från Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen och bolagsskog)

- Kontrollera befintligt material mot realiteten
- Analysera livsmiljöer för utpekade arter och förutsättningarna för dessa inom området
- Analysera områdets grönstruktur
- Diskutera eventuell påverkan och behovet av skyddsåtgärder
- Vid behov föreslå skyddsåtgärder

1.2 Underlagsmaterial

Området har inventerats under fem dagar (Ernstson, 2020). I samband med flera fältbesök 2020-2024 har även närområdet besökts.

1.3 Artskyddsutredning

Artskyddsutredningen syftar till att noggrant utreda och bedöma huruvida den planerade verksamheten eller åtgärden kan genomföras utan att stå i strid med Artskyddsförordningen.

För att kunna genomföra en artskyddsutredning krävs att man skapar sig en klar bild av området med dess livsmiljöer och biotoper och bedömer den tillsammans med det omgivande landskapets förutsättningar.

När man har en klar bild av arternas förekomstmönster och livsmiljöer i området kan man bedöma åtgärdens påverkan. Om det finns risk för att skyddade arter ska dödas, skadas eller störas kan förbud utlösas, likaså om livsmiljöerna förlorar sin viktiga funktion för arterna. För att undvika sådana förbud kan skadelindrings- och skyddsåtgärder planeras.

Skyddsåtgärder kan vara ett sätt att undvika ett förbud när det är möjligt att införa åtgärder som effektivt skyddar arterna och/eller deras livsmiljö. Om man är ute i god tid och jobbar tillsammans går det dock ofta att planera så att anpassningar integreras tidigt i ett projekt, så att projektet redan från början inte kommer i konflikt med artskyddet eller andra höga naturvärden.

2 Om området

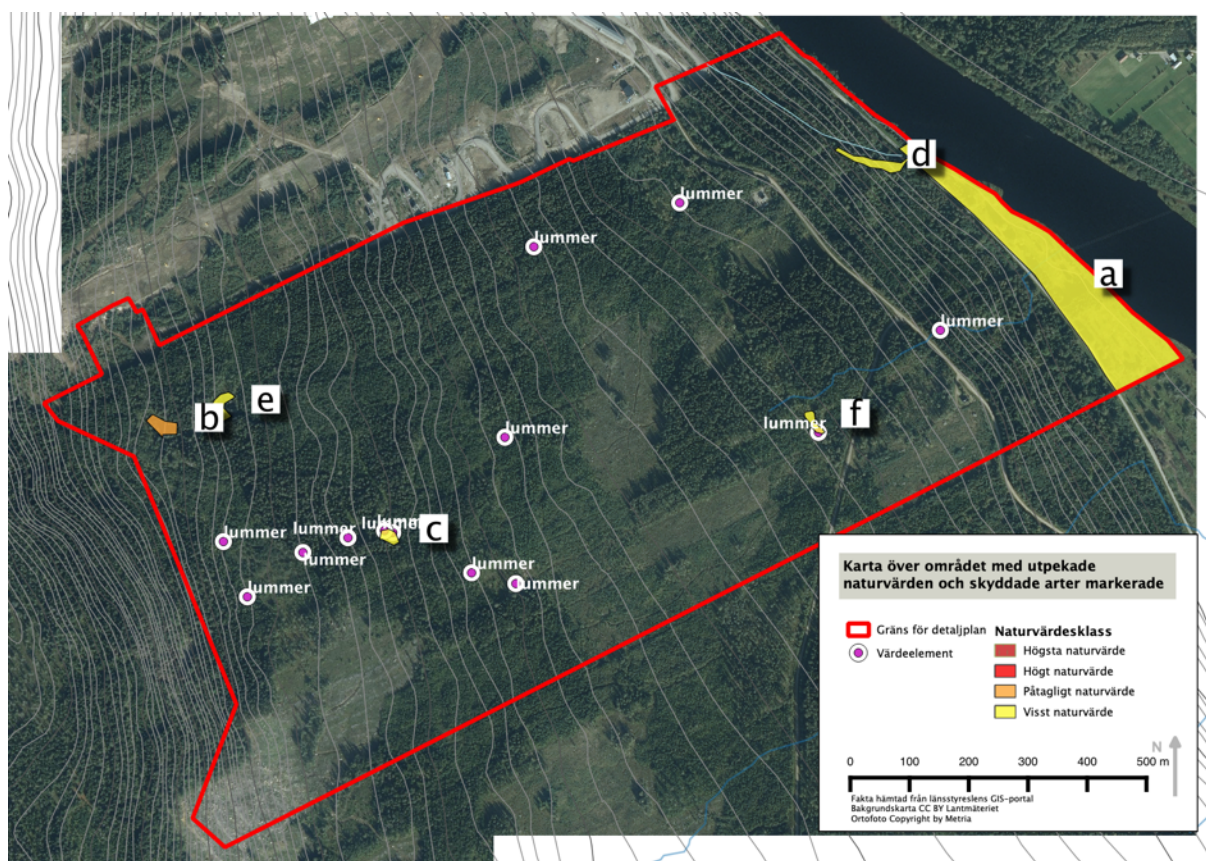
2.1 Beskrivning av området

Området ligger i en stor morändalgång ned mot Klarälven och i hela dalgången finns ett storskaligt skogsbruk i form av mycket stora kalhyggen och skogsplantager. Området är påverkat från tidigare skogsbruk i form av stora skiften med likåldrig skog, grävda bäckar och diken samt körvägar.

I området finns flera olika typer av bestånd i olika successionsstadier. Bestånden består av allt från kalhygge till slutavverkningsbar skog. I området finns också rester av tidigare bebyggelse och visst inslag av äldre åkermark med i dag grov skog. I vissa delområden finns tydliga tecken på tidigare och pågående erosion respektive dikning och dränering. I området finns flera bäckfårar och endast ett fåtal fuktiga områden i form av naturliga mossar.

Hela området domineras av produktionsskog i olika stadier, markvegetationen består ofta av vitmossa, björnmossa eller husmossa och i området finns rikligt med lingon och blåbär. I området finns inslag av yngre träd samt inslag av örter så som ögonpyrola m.fl. I höglänt terräng, där det är torrare, finns även inslag av tallört. I hela området finns det rikligt med körvägar och bäckar som är skapade och ställvis naturliga. Endast i ett fåtal delar förekommer hänglavar, och i ett av dessa områden finns visst inslag av liggande död ved tillsammans med märken från hackspett. Ett flertal fynd av revlummer har gjorts vid inventeringen, och dessa finns utspridda i hela området. Fynden är markerade på nedanstående karta (Ernstson, 2020).

Figur 2 Karta över inventeringsområdet med fynd och utpekade naturvärdesobjekt (Ernstson, 2020).

2.2 Landskapet

Området ligger i Klarälvens dalgång i ett stort mosaiklandskap av produktionsskog. I direkt närhet till inventeringsområdet finns ett stort område som är avsatt som biotopskyddsområde av Skogsstyrelsen. I hela dalgången görs fynd av lummer kontinuerligt, och i det avsatta biotopskyddsområdet direkt söder om inventeringsområdet finns rikligt med revlummer.

3 Arter, livsmiljöer och effekter

Bakgrunden till att fakta om de olika arterna tas upp nedan är att dessa data behövs för att avgöra om, och i så fall på vilket sätt den aktuella arten påverkas. Uppgifterna om de olika arterna och deras föredragna livsmiljöer kommer främst från Artfakta (Artdatabanken, u.d.) samt från utredarens tidigare erfarenheter, inklusive inläst litteratur.

3.1 Naturtyper

Genom att analysera marktäckningskartan för ett område inom 5 km från planområdet får man en bra bild av markanvändningen i närområdet och inom planområdet. På detta sätt kan det konstateras om det finns någon begränsande miljö som försvinner vid en eventuell exploatering.

Vid analysen har en buffertzona om 5000 meter valts för att se hur artsammansättningen och livsmiljöerna kring området ser ut. I detta område ligger Klarälvens dalgång och produktionsskogen dominerar området, det finns inslag av biotopskydd dvs. områden som inte ska exploateras av skogsbruk. I hela dalgången återfinns man revlummer jämt utspritt.

En jämförelse mellan olika naturtyper inom planområdet och ett större område runt detta som vi kallar influensområde (5000 meters omkrets) visar att det inte är någon naturtyp som försvinner vid en exploatering av planområdet.

3.2 Grön infrastruktur

För att inte förlora samband och infrastruktur har det därefter också undersökts hur området ligger i ett större sammanhang för olika arter, för att säkerställa att inte livsmiljön för någon av arterna helt försvinner.

Några viktiga frågeställningar är vilka arter som främst berörs och hur stor andel av arealen av deras livsmiljö som påverkas, hur stor påverkan blir på populationsnivå och om exploateringen innebär att det riskerar att bli brist på revir eller födosöksområden.

3.3 Arter

3.3.1 Revlummer *Lycopodium annotinum*

Lummersläktet *Lycopodium* är fridlyst, flera av arterna är helt fridlysta för plockning och flera arter får inte grävas upp eller plockas för kommersiella syften. De växer långsamt, och därför kan ett storskaligt plockande påverka arten avsevärt.

För vilt levande exemplar av i förteckningen nedan angivna arter är det förbjudet att: "Plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna, gräva upp eller på annat sätt ta bort, skada eller förstöra exemplar av växterna i deras naturliga utbredningsområde i naturen." För revlummer är det lagligt att för eget bruk plocka arten.

Fynd av revlummer är utspridda över hela området. En exploatering av området bedöms inte påverka artens utbredning eller status.

3.4 Analys av livsmiljöer och naturtyper

I området finns 12 utpekade förekomster. Det typ av skogsområde som ska avverkas förekommer i samma omfattning inom planområdet som inom influensområdet, och trots en exploatering kommer därmed livsmiljöer för lummer att finnas kvar.

4 Slutsats och förslag

När det gäller den utpekade arten är det endast ett fåtal fynd som finns registrerade inom närområdet, dock finns inte någon riktad inventering av lummer, vilket förklarar detta. Det finns förutsättningar för arten i närområdet, och vid fältbesök i närområdet finner man oftast lummer utan någon större svårighet. I direkt anslutning till planområdet finns också ett större biotopskydd och inom detta finns det rikligt med lummer. Analysen visar att endast ett fåtal lokaler skulle påverkas, och därmed påverkas arten på individnivå, inte på populationsnivå.

5 Litteraturförteckning

Artdatabanken. (u.d.). *www.artfakta.se*. Hämtat från *www.artfakta.se*

Ernstson, H. (2020). *Naturvärdesinventering tillhörande Detaljplan Branäs Syd, Torsby kommun*.
Kil: Henric Ernstson Konsult.

Lantmäteriet. (den 03 04 2024). *geodataportalen*. Hämtat från *www.geidata.se*:
<https://www.geodata.se>